

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Bernardini Scardaeonii Patauini Presbyteri de Castitate Libri Septem

Scardeone, Bernardino

Venetiis, 1542

Vt magnae difficultatis est, ita & magnae uirtutis continere cap. xxx

urn:nbn:de:hbz:466:1-30433

DE CONIV. ET CONTI. SACER.

Sap. 8

boni quippiam, nedum tam difficilem uirtutem propriis uiribus arrogat: quando id donum Dei est uel maximum. Sciu, inquit sapiens, quod aliter non possum esse continens, nisi Deus det. Dat autem Deus omnibus uolentibus, ac annitentibus quantum in se est. Nulla ergo homini cuiquam, nisi aut à suo, aut à prauæ consuetudinis uitio peccandi necessitas ingruit: præsertim quum multo magis secundum naturam hominis sit celsitudo animi, atque constantia, quàm impetus, ac effrænata appetentia ueneris, quod est proprium pecudum, ac iumentorum: ut dicebam modo, quibus nec matrimonium est quo coitum rationabiliter moderetur, nec continentia ratio, qua impetum libidinis frænent.

Ut magnæ difficultatis est, ita & magnæ uirtutis continere. Cap. XXX.

Verum enim uero sicut negamus quenquam cogi uitio naturæ ad incontinentiam libidinis: ita ex professo fatemur perarduum esse, ac perquæ difficile seruare continentiam. Magnum id certe opus, & perpaucorum hominum, atque (ut arbitror) omnium humanorum conatuum longe maximum. Magni ingenii est, inquit Cicero, reuocare mentem à sensibus, & cogitationem à consuetudine. Quare quum mecum ipse considero diuturnitatem pugnae, libidinis stimulos, estus iuueniles, occasiones promptas, improuisos, ac inopinatos amoris congressus, quibus assidue exercemur: atque in horas oppugnamur, atque etiam dum recogito è carne nos, non ex silice natos esse, non possum non multum extimescere imbecillitatem, ac fragilitatem totius humani generis, & priuatim cuiuscunque, & meam: & propterea minus admiror esse complures, qui diffidentes quicquam arduum de se polliceri castitatis uouendæ sententiæ non subscribunt: ueritè ne sibi satis idonea uirtus sit

ad tantis impugnationibus resistendum. Non enim tantum urgent simul reliquæ uoluptates omnes, siue oculorum, siue aurium, aut odorum, seu saporum, quantum hæc uel unica uoluptates tactionum, & ueneris, quæ esse fit eiusdem generis, consorsque cum cæteris uoluptatibus corporis, attamen plus exagitat, uexatque magis uel hæc una mentem, quam cæteræ omneis. Quare uobis, qui duxistis uxorem, dum licuit, maxime parcendum duxerim: quoniam, ut scriptum est, non omnes capiunt uerbum istud, sed cui datum est à Deo. Et propterea nihil inconsulte, aut temere à quoquam promittendum est, antequam experiatur, quid roboris sibi fuerit: ut sic expertus demum sciat, quantum oneris possit suis humeris sustinere. Vnde poeta. (Versate diu quid ferre resculent, Quid ualeant humeri, cui lecta potèter erit res.) Nec constantia certe nec gratia diuina huic deseret. Et enim animus bene præparatus, & edoctus Deo propitio, modo uelit, superat omnem difficultatem. Quod quidem maxime uerum est iuxta illud peruagatum uulgo prouerbiū. Nihil difficile uolenti, Dicis ergo quantumuis difficile, quantumuis arduum continere non resisto, modo non omnino neges posse fieri, aut Dei gratiam tibi deesse contendas. Neque enim eximiū quippiam dici potest, nisi sit plurimis incommodis difficultatibusque uallatum: quibus proferat uirtutis suæ mirabilem, lucidumque splendorem. Est enim uirtus sicut ignis silice obstrusus: qui non prius incipit apparere, quàm ui aliqua fuerit uiolenter excussus: tunc enim uelut circumuentus angustiis, profilit rutilans, & superata difficultate refulget. Nam sicut ex acinis uinum, ex fauis mella, ex bacca oleum, ita ex difficultate per constantiæ torcular ipsa uirtus exprimitur: atque ut rosa flos omnium gratissimus ex spinis nascitur, sic ex magnis, ac asperis laboribus, triumphus, gloriaque uirtutis. Verbum est pythaci illius sapientis, Bonum semper difficile existere. Et se.

Matth¹⁹

DE CONIV. ET CONTI. SACER.

neca. Non est inquit, quod existimes ullam sine labore uirtutem. Quid quod nec uirtus ipsa, nec laudabile aliquid solet nobis attribui, si aut natura, aut sorte quadam, sine ullo nostro studio, aut labore contigerit? Nam iuxta illud. Dura imperia tolle, quid uirtus erit? Praclare ergo Apollonius Tyaneus, (ut scribit philostratus) dicere solebat, non recte sibi uideri, ut eunuchi in numero temperatorum, & continentium hominum ascriberentur: quia roasti, & uiolentia quadam compulsi continent: non labore, & uirtute constantiae: quando continentiae munus sit, esse quidem cupientem, & appetentem ueneris, nec tamen turpium titillatione libidinum superari. In eo quidem aiebat humanam quampiam inesse uirtutem, quae posset cupiditates eiusmodi subdeere rationi. Per ea ergo, quae hic in tanto certamine nos assidue exercent, sollicitant, atque fatigant: approbari sanè magis, ac corroborari debemus, quam frangi: si modo uiri sumus, & si quicquam praeter carnem sapiamus.

Quod desperandum non sit nos posse caste uiuere, & si magna sit fragilitas carnis.

Cap. XXXI.

AT uero dicat fortasse quispiam mens mea assidue quatitur, facile labascit uoluntas, acriter stimulant sensus, & caro suapte natura prona ad uenerem, aestu etiam cogitationis accensa magis maligneque appetitur: homo sum, ac molle quoddam ac tenerum in me esse sentio & ideo neque sum ad resistendum idoneus, neque ad perferendum certamen paratus. Quid agam? Vera profecto dicis, nihil contendo: idem & nos, aliis licet uerbis, proxime diximus: assiduis nanque congressibus quatimur, & crebris colluctationibus afflictamur: quando nos sacerdotes ueluti in acie cornibus locati grauiori urgemur incursum: atque caeteri